

Навчальна дисципліна «Управління використання гідробіонтів» є складовою частиною фахової підготовки магістрів за спеціальністю «Водні біоресурси».

У підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівні «Магістр» навчальна дисципліна «Управління використання гідробіонтів» має фундаментально-теоретичне й прикладне значення.

Предмет дисципліни - застосування правових знань з рибогосподарського законодавства в системі рибоохорони, раціонального використання гідробіоресурсів та міжнародного рибництва.

Вивчення дисципліни «Управління використання гідробіонтів» спрямоване на освоєння інструкцій по використанні риби та інших водних живих ресурсів із творчим використанням у кожній новій операції відповідної сучасної нормативно-технологічної бази, з метою застосування цих знань у професійній діяльності майбутніх фахівців.

Роль дисципліни для фахівця за напрямом у галузі водних біоресурсів полягає в тому, що при використанні водних об'єктів за різних господарських умовах необхідно добре керуватися законодавчо-нормативними актами і на цій правовій основі досягати раціонального використання й відтворення водних ресурсів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- повноваження органів державної влади і місцевого самоврядування в галузі водних відносин;
- правові основи контролю за використанням і охороною вод та відтворенням гідробіонтів і вимоги щодо їх державного обліку, економічного регулювання, стандартизації і нормування;
- правова та обов'язки водокористувачів;
- експлуатації водогосподарських систем;
- правовий режим за надзвичайного стану, пов'язаний із шкідливою дією вод та аваріями на водних об'єктах;

- законодавчі нормативи у вирішенні спорів і визначенні відповідальності при порушенні умов із питань використання й охорони вод та відтворення водних ресурсів;
- законодавчі акти тих галузей, відносини з якими (земельні, лісові, гірничі, атмосферного повітря тощо) виникають при регулюванні водних відносин;

вміти:

- ✓ керуватися законодавчими нормативами при регулюванні правових відносин у системі використання й охорони вод та відтворення водних ресурсів за виробничо-віртуальних умов;
- ✓ обґрунтовувати правові засади щодо використання водних ресурсів різними споживачами за загального й спеціального водокористування;
- ✓ приймати обґрунтовані рішення щодо користування водними об'єктами для потреб галузей економіки;
- ✓ оцінювати правові підстави щодо експлуатації водогосподарських систем та використання річок і природних вод;
- ✓ визначати правопорушення щодо умов охорони та відтворення вод, за які накладається відповідальність;
- ✓ використовувати законодавчі акти з тих галузей, відносини з якими (земельні, тваринного світу, об'єктів природно-заповідного фонду тощо) виникають під час користування водними об'єктами.

Згідно з освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» напряму «Водні біоресурси» на вивчення навчальної дисципліни відведено 180 год, з яких 20 – лекцій, 20 – практичні заняття, 140 год – самостійна робота.

Формою підсумкового заходу є іспит.

Вступ

Предмет, структура та методи вивчення навчальної дисципліни. Її значення у формуванні фахівця ОКР «магістр» напряму підготовки 8.09020101 «Водні біоресурси».

Вивчення дисципліни «Управління використання гідро біонтів» спрямоване на освоєння інструкцій по використанні риби та інших водних живих ресурсів із творчим використанням у кожній новій операції відповідної сучасної нормативно-технологічної бази, з метою застосування цих знань у професійній діяльності майбутніх фахівців.

Види навчальної діяльності, навчальних занять та самостійної роботи студентів. Форма контрольних заходів. Рекомендована навчально-методична література.

МОДУЛЬ 1. СТРУКТУРА ВИКОРИСТАННЯ ГІДРОБІОНТІВ

1.1. Вступ до дисципліни "Управління використання гідробіонтів"

Предмет та об'єкти, основні поняття курсу "Управління використання гідробіонтів", зв'язок з іншими дисциплінами. Становлення наукових основ управління використання гідробіонтів.

1.2. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

Поняття державного управління в галузі охорони природного середовища та використання гідробіонтів. Органи державного управління загальної компетенції. Органи державного управління спеціальної компетенції.

1.3. Рибне господарство України та його структура

Правові основи експлуатації внутрішніх водойм. Основні нормативні документи, що визначають принципи роботи по охороні рибних запасів. Визначення рибогосподарських водойм. Категорії рибогосподарських водойм.

1.4. Основні функції державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

Державний моніторинг навколишнього природного середовища. Державний моніторинг у галузі природокористування й охорони навколишнього природного середовища. Стандартизація і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. Лімітування в галузі природокористування. Екологічне ліцензування. Екологічно-інформаційне забезпечення. Функція екологічного інформаційного забезпечення.

МОДУЛЬ 2. ОХОРОНА РИБНИХ ЗАПАСІВ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2.1. Охорона рибних запасів та регулювання рибальства

Порядок передачі водойм для рибогосподарського використання. Визначення рибовидобувної організації, порядок укладання угоди на промисел риби.

2.2. Законодавче забезпечення розвитку водного господарства України

Закон України "Про загальнодержавну програму розвитку водного господарства": обґрунтування, мета, принципи, напрями та очікувані результати на 2011р.

2.3. Управління, правова охорона і використання тваринного світу

Тваринний світ як об'єкт правової охорони та використання. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу. Управління і контроль у галузі охорони та використання тваринного світу. Юридична відповідальність за порушення законодавства про тваринний світ.

2.4. Методи правової охорони рибних ресурсів

Встановлення заборони та обмежень у користуванні рибними ресурсами, встановлення правил та норм їх експлуатації. Охорона від самовільного користування та порушення встановленого порядку користування рибними ресурсами.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1

1. Інструкція про порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів. Загальні положення. Терміни та поняття, які використовуються в Інструкції про порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів.

2. Порядок встановлення лімітів та виділення квот. Освоєння порядку встановлення лімітів та порядку виділення квот. Заповнення форм на порядок виділення лімітів.

3. Порядок видачі документів для здійснення промислового та дослідного лову. Порядок видачі дозвільних документів для здійснення промислового лову. Порядок видачі дозволів та талонів для здійснення дослідного лову. Заповнення форм на дозвіл та талон.

4. Порядок вилучення риби та інших водних живих ресурсів. Освоєння порядку вилучення риби та інших водних живих ресурсів. Порядок ведення документації на плавальному засобі та на суші.

МОДУЛЬ 2

1. Порядок ведення промислового журналу. Освоєння ведення промислового журналу на воді та на суші. Заповнення форм ведення промислового журналу.

2. Порядок скасування дозволів, тимчасового призупинення реєстрації талонів та пропозиції, які можуть вноситись ІРГ УААН. Освоєння порядку скасування дозволів та тимчасового призупинення реєстрації талонів. Пропозиції, які виносить ІРГ УААН, щодо порядку здійснення науково-дослідних ловів риби за рахунок промислової квоти користувача-співвиконавця.

3. Спеціалізований лов. Освоєння спеціалізованого лову: територія проведення спеціалізованого лову, основні об'єкти дослідження, знаряддя лову та їх розміри і кількість, кількість плавзасобів і організацій, які приймають у цьому лові участь. Документація при спеціалізованому лові.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бармак М. Екологічне законодавство // Бармак М. Основи правознавства. - Т., 1999. - С.187-196.
2. Бушуева Т. Закон охраняет природу / Т. Бушуева, П. Дагель.- М.: Юрид. лит., 1980.- 128 с.
3. Водний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 24. – Ст. 186.
4. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” // Верховні Відомості Ради України. – 1991. - № 41.- Ст. 546.
5. Закон України “Про природно-заповідний фонд України” // Відомості верховної Ради України. - 1992. - № 34. - Ст. 502.
6. Закон України “Про захист прав споживачів” // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - №1. – Ст. 1.
7. Закон України “Про виключну (морську) економічну зону України” // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 21. - Ст. 152.
8. Закон України “Про екологічну експертизу” // Відомості верховної Ради України. – 1995. - № 8. – Ст. 54.
9. Екологічне законодавство // Основи держави і права: Навч. посіб. у запитаннях і відповідях для вступників до юрид. навч. закл.- К., 1995.- С. 97-10.
10. Екологічне законодавство // Основи держави і права: Навч. посіб.- К., 1997. - С.112-122.

11. *Екологічне законодавство України*. Ч. 1: Законодавчі акти / Упоряд. В.Андрейцев, М.Залудик, П.Лапечук.- Полтава: Полтав. літератор, 1997.- 644 с.
12. *Закон України “Про місцеве самоврядування”* // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 24. – Ст. 170.
13. *Екологічне законодавство* //Бармак М. Основи правознавства: Навч. посіб. /М.Бармак, О.Бармак. - Т., 1999.- С.112-118.
14. *Екологічне законодавство* // Савчук П. Основи правознавства: Посіб. для абітурієнтів / П.Савчук, Ю.Самойленко. - К., 2000.- С.173-175.
15. *Закон України “Про об’єкти підвищення безпеки ”* // Голос України. – 2001.- 6 березня.
16. *Екологічне право* / За ред. В.І. Андрейцева. – К.: Істина, 2001 – 544 с.
17. *Закон України “Про тваринний світ”*.- 2001. - № 2894 –III.
18. *Економіка довкілля і природних ресурсів*: Навч. прогр. магіст. курсу підготов. економістів-екологів / Під ред. Л.Максимів та ін.- Львів.: Афіша, 2002. - 163 с.
19. *Екологічне законодавство України* / За ред. О.о. Погрібного. – Харків.: ТОВ “Одісей”, 2002. – 928 с.
20. *Закон України “Про загальнодержавну програму розвитку водного господарства”*// Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 25. -Ст. 172.
21. *Екологічне законодавство* // Основи правознавства: Навч. посіб.- К., 2003. - С. 327-332.
22. *Конституція України*. К.: Агенство “Книга Пам’яті України”, 1996. –80 с.
23. *Конвенція про біологічне розмаїття*: громадська обізнаність і участь / Відп. ред. Т.Гардашук.- К.: Стилос, 1997.- 153 с.
24. *Котюк І. Екологічне право України* // Котюк І. Основи правознавства. - К., 2002. - С. 184-190.

25. *Крисаченко В.* Екологічна культура: Теорія і практика: Навч. посіб.- К.: Заповіт, 1996. - 349 с.
26. *Крисаченко В.* Екологія. Культура. Політика: Концепт. засади сучас. розвитку / В.Крисаченко, М.Хилько.- К.: Знання України, 2002. - 597 с.
27. *Михайленко О.* Екологічне і земельне право та їх інститути // Михайленко О. Основи держави і права (Правознавство). - К., 1995.- С. 74-89.
28. *Молодежь, экология, право* // По лабиринтам права.- М., 1990. - С. 251-107.
29. *Основи екологічного права* // Світ права: Навч. посіб. - К., 2004. - С. 187-190.
30. *Основи екологічного права України* // Правознавство: Підруч.- К., 2003. - С. 363-376 .
31. *Постанова Верховної Ради України “Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки”* // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 38-39. - Ст. 248.
32. *Рудик-Леуська Н.Я.* Управління використання гідробіонтів / Мет. посібник. - К.: Фітосоціоцентр, 2012. – 68 с.
33. *Рудик-Леуська Н.Я.* Управління використання гідробіонтів: методичні вказівки до складання тестового іспиту (очна форма навчання). - К.: Фітосоціоцентр, 2012. – 40 с.
34. *Рудик-Леуська Н.Я.* Управління використання гідробіонтів / Робочий зошит. - К.: Фітосоціоцентр, 2012. – 55 с.
35. *Rudik-Leuska N.J., Kotovs'ka G.O., Khrystenko D.S.* Morphological researches of fishes» / Мет. посібник. - К: Фітосоціоцентр, 2011. – 60 р.
36. *Rudik-Leuska N.J., Kotovs'ka G.O., Khrystenko D.S.* Researches of fishes: concept and design / Мет. посібник. - К.: Фітосоціоцентр, 2011. – 58 р.
37. *Шемшученко Ю.* Людина, природа, закон.- К.: Політвидав України, 1983.- 87с.

